

[Justitsministeren.]

Jeg blive det ærede medlem svar skyldig. Jeg ved det ikke, ej heller hvorfor Tyskland ikke har ment at kunne tiltræde den. Den er foreløbig tiltrådt af 5 lande og kun ratificeret af 3; men hvis de nordiske lande i fællesskab ratificerer, træder konventionen i kraft. Jeg tror, det ærede medlem hr. Herluf Rasmussen har misforstået denne bestemmelse på ét punkt, eller også misforstod jeg det ærede medlem. Når konventionen er ratificeret af 5 stater og trådt i kraft, gælder dens regler ved handel med alle lande. Den gælder altså ikke blot for den handel, vi har med de stater, der har tiltrådt og ratificeret konventionen, men den gælder i forholdet til alle lande.

Det ærede medlem hr. Rimstad fremsatte en række bemærkninger. Jeg synes, det ærede medlem stadig er lidt bitter over den behandling, han mener at have fået ved en tidligere lejlighed. Det er jeg ked af, og jeg har undskyldt det meget, men jeg kan ikke jævne mig selv mere med jorden, end jeg har gjort det i den sag. Jeg lover det ærede medlem, at vi skal være i høj grad opmærksom på de forslag, det ærede medlem har stillet. Hvad titlen angår, synes jeg i og for sig, at det, det ærede medlem sagde, lød særdeles bestikende, og jeg vil næsten tro, at der i udvalget kan blive enighed om, at vi meget vel kan vælge en titel, som er — skal vi sige for ikke-jurister — mere forståelig end den titel, man har valgt.

Det ærede medlem nævnte, at nogle enkelte bestemmelser i konventionen — det gælder bl. a. en passus i stk. 2 i artikel 1 — ikke var medtaget i den danske lovtæst med den motivering, at bestemmelsen er overflødig. Jeg vil ikke have noget imod, naturligvis, at vi i udvalget nøje gennemgår og sammenholder teksten i konventionen og i lovforslaget, men jeg er principielt imod i en lov at optage bestemmelser, som må anses for overflødige. Men det er klart, at vi vil drøfte det.

Så gjorde det ærede medlem endelig en bemærkning om § 6; det ærede medlem fandt, at nordmændene havde fundet en bedre formulering af denne bestemmelse, end vi havde. Dertil vil jeg sige, at vi har ganske nøje fulgt ordlyden i konventionen, og det forstår jeg at det ærede medlem på

andre områder lægger megen vægt på; men heller ikke på det punkt er vi naturligvis afvisende over for en diskussion i udvalget.

Jeg takker for tilslutningen.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

K. Axel Nielsen: Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til et udvalg på 17 medlemmer.

Uden forhandling eller afstemning vedtoges dette forslag.

Den sidste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændring i lov om den offentlige sygeforsikring. (Vedrørende forhøjelse af dagpenge til lønarbejdere under sygdom m. m. [af Chr. Madsen m. fl.]

(Lovforslaget (nr. 61) findes i tillæg A. sp. 475, fremsættelsen i tidenden sp. 1423).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Socialministeren (Bundvad): Det lovforslag, der her er til behandling, sigter på en forbedring af reglerne vedrørende de dagpenge, sygekasserne udbetaler til lønarbejdere såvel under sygdom som i forbindelse med fødsel. På forhånd ser jeg med sympati på ethvert ønske om en sådan forbedring, og derfor kunne jeg nok stille mig positiv over for visse sider af forslaget, men trods den almindelige sympati anser jeg ikke dette forslag for at være egnet som grundlag for en forbedring af dagpengene, og jeg finder det heller ikke muligt at gennemføre en sådan forbedring på indeværende tidspunkt.

Så vidt jeg kan se, indeholder lovforslaget navnlig følgende ændringer i den gældende sygeforsikringslov: forhøjelse af dagpengebeløbene og indførelse af automatisk regulering af disse beløb, indførelse af børnetillæg og af huslejhjælp til forsørgere som supplement til de normale dagpenge, ophævelse af den nugældende 6 dages karen-

[Socialministeren.]

tid for sygedagpenge, fiksering af bidragene for arbejdere og arbejdsgivere til de beløb, der nu findes i loven, således at hele merudgiften ved lovforslaget, herunder også udgifterne ved senere reguleringer af dagpengene, skal bæres af staten, og forlængelse af den periode, i hvilken der udbetales barseldagpenge.

Efter den nugældende lov udgør dagpengene til forsørgere 21 kr. pr. dag; fra 1. april 1964, altså i år, forhøjes de til 23 kr. pr. dag, og fra 1. april 1965 forhøjes de til 26 kr. pr. dag. Det lovforslag, vi behandler, erstatter dette faste dagpengebeløb til forsørgere med et beløb, der udgør 4 gange den gennemsnitlige faktiske timefortjeneste, således som denne meddeles af statistisk departement hvert år i januar kvartal. Denne regel vil for tiden give et dagpengebeløb på 28 kr. 12 øre. Hertil kommer forslaget om børnetillæg, som for tiden ville udgøre 4 kr. 16 øre pr. dag pr. barn, samt huslejhjælp, der skal svare til den faktiske husleje pr. dag. For ikke-forsørgere er der tale om lignende ændringer, men for overskuelighedens skyld skal jeg undlade at nævne dagpengebeløbene her.

For finansåret 1964-65 anslås det, at den samlede udgift til sygedagpenge efter den nugældende lov vil blive på ca. 96 mill. kr., og heraf anslås det at statskassen skal betale 21½ mill. kr. Efter lovforslaget vil sygedagpengeudgifterne blive forhøjet meget stærkt dels ved større dagpengebeløb, børnetillæg og ved huslejhjælpen, dels fordi karenstiden skal ophæves. Udgifterne ville sandsynligvis stige med ca. 100 mill. kr., og hele denne merudgift skulle statskassen bære. Efter den nugældende lov skal arbejdsgivernes og arbejdernes bidrag fastsættes således, at de skønnes at dække fem sjettedele af udgiften til sygedagpengeordningen. For 1964-65 anslås disse bidrag at ville blive 74,3 mill. kr. Med den samlede udgift, som lovforslaget vil give på op imod 200 mill. kr., vil bidragene altså kun dække omkring en tredjedel af udgiften. Lovforslaget ville altså meget kraftigt forrykke forholdet mellem arbejdsmarkedets parter og statskassen. Da den nugældende lov indeholder faste beløb for dagpengenes sats, foreskriver loven, at såvel disse bidrag fra arbejdere og arbejdsgivere som ydelserne

skal optages til overvejelse hvert tredje år. På dette tidspunkt skal der stilles forslag om en revision af dagpengenes størrelse, hvis den gennemsnitlige timefortjeneste for faglærte arbejdere afviger væsentligt fra gennemsnitslønnen ved lovens ikrafttræden.

Disse revisionsregler blev anvendt første gang i foråret 1963, og ved lov af 20. marts 1963 gennemførtes der som led i helhedsløsningen en etapevis forhøjelse af dagpengene til det beløb på 26 kr. til forsørgere, som jeg nævnte før; i forhold til den nugældende sats på 21 kr. svarer denne forhøjelse til den ændring, der er sket i den gennemsnitlige timefortjeneste, siden sygeforsikringsloven trådte i kraft. Ved samme lejlighed indførtes endog herudover en forbedring vedrørende karenstiden, en ændring, som jeg senere skal sige lidt om. Samtidig forhøjede vi arbejdernes og arbejdsgivernes bidrag tilsvarende.

Ved fremsættelsen af de lovforslag, der indgik i helhedsløsningen, udtalte den højtærede statsminister bl.a., at den samlede løsning havde en indre sammenhæng og en social balance, og at det ikke ville være muligt at fjerne enkelte dele af løsningen eller ændre dem på en sådan måde, at denne sociale balance gik tabt. Tillige udtalte statsministeren, at også en begrænsning, et mådehold, i statens udgiftspolitik skulle yde et bidrag til helhedsløsningen. Da det er på denne baggrund, sygeforsikringsloven blev revideret i 1963, kan jeg ikke gå med til nu at ændre dagpengereglerne efter det foreliggende lovforslag, der som allerede nævnt ville medføre en meget stor forøgelse af statens udgifter til dagpengene.

Som det vil huskes, sigter helhedsløsningen jo på perioden indtil 1. april 1965. Foruden denne afgørende indvending mod lovforslaget vil jeg knytte nogle bemærkninger til enkeltheder i forslaget.

Indførelse af et særligt børnetillæg og særlig huslejhjælp vil betyde en væsentlig forandring af sygekasselovens princip om, at samtlige forsørgere modtager dagpenge med samme beløb. Dette princip i den nugældende lov bygger på indgående overvejelser i sygeforsikringskommissionen af 1954. Denne kommission lagde vægt på, at dagpengeordningen skulle være let at administrere for sygekasserne, og derfor opgav man i kommissionen at foreslå dag-

[Socialministeren.]

penge beregnet med grundbeløb og herudover f.eks. hustru- og børnetillæg. Man foretrak i stedet at fastsætte et fælles, men til gengæld højere beløb til forsørgere. Ved fastsættelsen af dette beløbs størrelse tilsigtede man at opnå en sådan forskel mellem forsørgere og ikke-forsørgere, at hjælpen ville være rimelig i de typiske tilfælde. Hvis vi nu skulle indføre børnetillæg, ville det påføre sygekasserne en væsentlig større administration, og det ville måske være mindre rimeligt uden videre at opretholde den nuværende forskel på dagpengebeløbene for forsørgere og ikke-forsørgere. Også en huslejehjælp, hvis størrelse endda skulle beregnes individuelt for den enkelte lønmodtager, ville give væsentlige administrative ulemper for sygekasserne og ville gribe ind i det almindelige grundlag for lovens nuværende system.

Af disse grunde finder jeg, at man ikke kan indføre særlige børnetillæg og særlig huslejehjælp uden nærmere at overveje såvel administrative forhold som eventuelle konsekvenser for grunddagpengebeløbet. Jeg finder derfor, at lovforslaget er utilstrækkeligt, selv om man måtte ønske at arbejde henimod et system med individuelle tillæg.

Vedrørende forslaget om ophævelse af karenstiden minder jeg om, at karenstidsreglerne blev ændret ved loven af 1963, således at de bliver lempet meget væsentligt fra 1. april 1965. Fra denne dato vil karenstiden bortfalde, for så vidt den sygdomsforvoldte arbejdsudygtighed varer mere end 4 uger. Karenstidens virkning forsvinder derfor for dem, der er syge i længere tid, og det er jo for dem, det er af særlig betydning at undgå det indkomsttab, karenstiden forvolder. Det foreliggende lovforslag vil således kun betyde noget for de kortvarigt syge og vil navnlig få den virkning, at der kunne udbetales sygepenge i de helt korte sygeperioder på under en uge. Hvis man skulle tænke på at afskaffe karenstiden helt, måtte man derfor først overveje en række problemer, som knytter sig til udbetalingen af dagpenge i ganske korte sygdomsperioder. Jeg kan pege på, at en væsentlig begrundelse for karenstiden var et ønske om at undgå indgribende kontrolforanstaltninger for disse sygdomstilfælde. Jeg kan desuden pege på, at det store antal

dagpengeudbetalinger, der ville følge af ændringen, ville kræve en betydelig administration og ville stå i misforhold til størrelsen af de beløb, de enkelte arbejdere i mange tilfælde kunne få. En afskaffelse af karenstiden vil således ikke alene medføre store udgifter, men måtte også forudsætte, at en række andre problemer blev løst samtidig. Også her finder jeg derfor at lovforslaget er uegnet til en isoleret forandring.

Til mine bemærkninger om sygekasse-dagpenge skal jeg kun føje den ene bemærkning til forslaget om barseldagpengene, at sådanne ændringer ville medføre betydelige merudgifter. De samlede udgifter til barseldagpenge anslås nu til 12,2 mill. kr. for 1964-65, og efter sygekasseloven skal dette beløb bæres af kommunerne. Den samlede udgift efter lovforslaget til dette formål kan anslås til omkring 20 mill. kr. årlig, og under hensyn til de forhold, som var afgørende for helhedsløsningen, kan jeg derfor heller ikke gå med til at ændre dagpengereglerne.

Vedrørende lovforslaget som helhed vil jeg endelig fremhæve, at det kun går ud på at forbedre dagpengeordningen for lønarbejdere, og at det forudsætter, at der ikke gennemføres tilsvarende forbedringer af den frivillige dagpengeordning, der står åben for andre sygekassemedlemmer end lønarbejdere. Det er efter min opfattelse væsentligt at tilstræbe, at disse to dagpenge-systemer følger samme regler. Det vil derfor være meget uheldigt at gennemføre en ændring, som forøger den forskel, der allerede er mellem de to systemer.

Mit syn på lovforslaget kan jeg herefter sammenfatte således, at det vil være udelukket på indeværende tidspunkt at gennemføre forbedringer af dagpengeordningen, da den er lagt fast inden for rammen af helhedsløsningen for hele den periode, i hvilken helhedsløsningen virker. Endvidere kan jeg fremhæve, at der må løses flere problemer end dem, lovforslaget berører, hvis man vil gennemføre ændringer i dagpengereglerne af den art, der her er tale om. Jeg har nævnt en række sådanne spørgsmål, som knytter sig direkte til lovforslagets enkeltheder, men jeg kunne føje flere hertil. F. eks. kan jeg minde om, at der i det høje ting fra tid til anden er fremsat ønsker om at fjerne de eksisterende forskelle mellem lønarbej-

[Socialministeren.]

deres dagpengeordning og den frivillige dagpengeordning og også om visse ændringer i den sidstnævnte ordning.

Da jeg som sagt ser med sympati på ønskerne om at forbedre dagpengehjælpen, og da jeg også har ønsker om at søge andre spørgsmål løst, er det min hensigt at tage alle de foreliggende dagpengespørgsmål op til behandling, når vi ikke længere er bundet af helhedsløsningen.

Ordføreren for forslagsstillerne: (*Chr. Madsen*): Det var begrænset sympati, den højtærede socialminister havde for vort lovforslag. Ministeren hævdede, at der ikke på nuværende tidspunkt er muligheder for at gennemføre en ændring af sygelønsdagpengesatserne.

Ved fremsættelsen af lovforslaget var det vor hensigt, at det skulle ses i forbindelse med vort tidligere forslag om forhøjelse af arbejdsløshedsunderstøttelsen, fordi vi har den bestemte opfattelse, at i hvert fald arbejdsløshedsunderstøttelsen og sygedagpengene må stå i et bestemt forhold til det, folk tjener ude på arbejdsmarkedet. Og der er ikke social balance til stede nu. Den højtærede minister sagde, at man tilstræbte en social balance, men den er der ikke; der er ikke nogen social balance med hensyn til den arbejdsløshedsunderstøttelse, der udbetales, og der er heller ikke nogen social balance til stede, hvad angår sygelønsdagpengene. Der er sket kompensationer inden for visse dele af den sociale lovgivning, som andre dele af lovgivningen ikke er fulgt med i. Ved at gøre det, som er vor hensigt, nemlig at stille dagpengene i forhold til arbejdsindtægten, ville man være nogenlunde sikker på i fremtiden at opretholde en social balance.

Den højtærede socialminister hævder, at det kan man ikke gøre på nuværende tidspunkt, og det kan man selvfølgelig have delte meninger om. Ser vi statsbudgettet igennem, viser det sig, så vidt jeg husker, at man i finansåret 1961-62 ydede 32 mill. kr.

til sygelønsdagpenge, i 1962-63 var man nede på 12 mill. kr., og efter ministerens oplysninger skulle man i 1963-64 komme op på 21,5 mill. kr. Videre siger den højtærede minister, at hvis vort lovforslag gennemføres, vil man komme op på en beløbsramme af omkring 100 mill. kr. Det tal ved jeg naturligvis ikke noget om, men måske kan vi få lejlighed til at undersøge, hvor meget det i realiteten vil snige sig op til, hvis vort lovforslag gennemføres.

Vi kan måske få det undersøgt i udvalget og få lejlighed til at stille spørgsmål i forbindelse dermed, så vi kan få de rigtige tal frem, for selv om vi har sagt, at arbejdsgiverne skal bidrage så og så meget til sygelønsordningen, og at derudover skal statskassen bære resten, er vi da villige til at se på spørgsmålet, se på, om der skal gennemføres ændringer med hensyn til ydelserne. Men vi har da stadig væk den mening, at statskassen må bære betydelige udgifter i forbindelse med sygelønsdagpengene.

Den højtærede minister var inde på spørgsmålet om børnetillæg og huslejhjælp og mente, at gennemførelse af vort forslag herom ville ændre hele administrationen af sygeforsikringslovgivningen. Ja, det tror vi gerne; det er vi ganske klar over at det vil, men vi er ikke utilbøjelige til at gå andre veje, ikke utilbøjelige til at gå den vej: i stedet for at hæve dagpengebeløbet betydeligt, sådan at der bliver tale om erstatning for tabt arbejdsfortjeneste. Hvis man gør det, er vi fri for at hæfte både børnetillæg og huslejhjælp på; men en ordning med børnetillæg kan vel også lade sig gøre; man har da i andre lande ordninger med tillæg til den sygeløns, som oppebæres. Men som sagt, hvis det ikke kan lade sig gøre, hvis der vil være alt for uoverstigelige vanskeligheder på det område, er vi ikke utilbøjelige til også at tage denne sag op til debat.

Vi kan bare ikke begribe, at der er så store vanskeligheder, når det drejer sig om sygelønsdagpenge til industriens, håndværkets og erhvervenes arbejdere, medens man let kan klare en lang, lang række problemer

[Chr. Madsen.]

for fast ansatte funktionærer, statstjenestemænd o. s. v., som man kan give fuld løn under sygdom, et princip, der er ganske udmærket, og som skulle gennemføres for alle mennesker i vort samfund. Men når det er lønarbejdere, der er tale om, er der en bunke problemer, så er der administrative problemer, så er der økonomiske problemer, og så er der spørgsmålet om kontrol med, om disse lønarbejdere nu virkelig er syge eller de ikke er syge. Den højtærede socialminister og andre ved jo, at med hensyn til de faste funktionærer, statstjenestemænd og andre, der har løn under sygdom, er der ikke nogen nævneværdige problemer med at kontrollere, om de virkelig er syge. De problemer, der er, drejer sig om en meget, meget lille del af de mennesker, der får fuld løn under sygdom, så der er ingen grund til at gøre den sag så vanskelig og tegne alt så sort, når man diskuterer for lønarbejdernes vedkommende, om man nu kan kontrollere, om de virkelig er syge. Den argumentation bruger den højtærede socialminister i særdeleshed, når han taler om karenstid. Jeg synes, at det er en diskussion, man skal holde op med at føre, for hvis man fortsætter med at føre den, er det, som om man vil diskriminere lønarbejderne i forhold til folk med andre lønoverenskomster, anden lønstatus her i landet.

Dernæst er der spørgsmålet om barselhvile. Her gør sig jo det samme gældende, at der for industriens kvinder er en lang, lang række problemer, som man ikke kan komme rask hen over. Man vil ikke give industriens kvinder de samme betingelser, som man giver dem, der er fast ansat, dem, der er kommet ind under funktionærlovgivningen. Hvordan kan det være? Hvad er årsagen til det? Der er ikke nogen, som vover at påstå, at man vil diskriminere over for dem, men det er, som om der er noget i vejen med os alle sammen, når det drejer sig om industriens kvinder. Hvorfor skal de ikke have samme rettigheder som alle andre kvinder? Hvorfor skal der være forskel? Når en kvinde fra industrien føder et barn, har hun ikke de samme rettigheder som kvinder inden for staten og kvinder under funktionærlovgivningen. Det er ikke til at begribe, at noget sådant hænger fast i det danske samfund stadig væk; men det gør

det åbenbart, og der er stærke kræfter, som bibringer mange mennesker den opfattelse, at disse industriens kvinder ikke skal have de samme betingelser, som andre kvinder har. Jeg begriber ikke, at man tør fortsætte på den måde. Der er ikke noget ordentligt argument for, at et sådant skel fortsat skal opretholdes, og derfor mener jeg, at man bør tage denne sag op til meget alvorlig behandling, lige så alvorlig som når man diskuterer funktionærloven i det høje ting.

Vi har ikke i lovforslaget nævnt noget om, at dagpengene skulle ændres for kredse ud over lønarbejdernes. Men det er gjort med en vis hensigt, fordi den højtærede minister for nogen tid siden her i tinget meddelte, at der ville blive fremsat forslag om ændringer i ulykkesforsikringslovgivningen, og vi har regnet med, at når der blev fremsat sådanne ændringsforslag, var det meget naturligt at komme ind på den øvrige sygdomslovgivning ud over dagpengehjælp til lønarbejdere. Det er derfor, vi ikke har nævnt noget om det, og jeg mener, det må være i overensstemmelse med en nogenlunde fornuftig praksis, at man ikke blander alt for meget sammen. Spørgsmål om sygeforsikring må have en vis tilknytning til de ændringer, der skal foreslås i ulykkesforsikringslovgivningen.

Hermed har jeg svaret på nogle af de spørgsmål, den højtærede socialminister var inde på. Jeg går ud fra, at der bliver lejlighed til at diskutere dette lovforslag i et udvalg, sådan at man kan arbejde sig frem til de nøjagtige oplysninger om, hvad det vil komme til at koste, og hvad der eventuelt derudover er at løse af vanskeligheder i forbindelse med lovforslaget.

Niels Mørk: Jeg skal efter den højtærede socialministers tale, som jeg helt kan tilslutte mig, kun fremsætte nogle få bemærkninger. For en ordens skyld dette: selv om mit parti ikke kan give tilslutning til det foreliggende lovforslag, er dette ikke ensbetydende med, at vi mener, at sygeforsikringsloven er fuldkommen. Tværtom har vi den opfattelse trods de store forbedringer, der er sket i loven ved gennemførelsen af helhedsløsningen såvel vedrørende sygedagpengenes forhøjelse som afskaffelsen af karenstiden for de langvarigt syge, at der stadig på disse og andre områder i loven er ting, som

[Niels Mørk.]

bør ændres og forbedres, når vi ikke længere er bundet af helhedsløsningen. Jeg kan i den forbindelse henvise til mine udtalelser under behandlingen af sygeforsikringsloven i forbindelse med helhedsløsningen her i foråret — de står i Folketingstidende 1962-63, sp. 3452-54.

Når det ærede medlem hr. Chr. Madsen bl. a. i sin fremsættelse hævder — og han har også sagt det i sit indlæg i dag — at funktionærerne er sikret fuld løn under sygdom, så gælder det jo ikke i alle tilfælde, og det gælder heller ikke alle funktionærer. Der er et ikke ubetydeligt antal funktionærer, som ikke opnår dette gode enten på grund af ansættelsesvilkårene eller på grund af beskæftigelseskravet. Disse, og det er ikke så få, må dækkes og er dækket ind over lønarbejderdagpengesystemet, som det findes.

Jeg er helt enig med ministeren i, at en afskaffelse af karenstiden for de helt korte sygdomsperioder på under en uge vil kræve gennemgribende kontrolforanstaltninger, en betydelig administration og måske også en stramning af de nugældende beskæftigelseskrav, som jo lyder på 40 timer hos én eller flere arbejdsgivere. Den ideelle og mest enkle løsning af dette problem ville måske være, at der i kortere sygdomstilfælde på under en uge blev ydet løn under sygdom, i stedet for at man skulle sætte hele lovapparatet og en stor administration hos sygekasserne i gang med henblik på alle de kortvarige sygdomstilfælde.

I lovforslaget har man fuldstændig glemt den store gruppe, som kun har adgang til at sikre sig under sygdom gennem sygekassernes frivillige dagpengesystem. Nu har det ærede medlem hr. Chr. Madsen sagt her, at årsagen dertil var, at man forventede en revision af ulykkesforsikringsloven, men i denne forbindelse har ulykkesforsikringsloven jo ikke noget med sygeforsikringsloven at gøre. Jeg er imidlertid glad for, at ministeren omtalte denne gruppe af medborgere, for her er der noget at rette ved en kommende revision af loven, ikke mindst med hensyn til karenstiden, som jo i dag er to uger under den frivillige dagpengeforsikring.

Vedrørende barseldagpengene kan jeg på længere sigt principielt gå ind for, at forskellen mellem de 14 uger og de nugældende

4 måneder i funktionærloven — som forhåbentlig inden ret længe bliver til 5 måneder, når funktionærloven bliver vedtaget af folketinget — udlignes. Jeg er imidlertid ikke sikker på, at den form, som er angivet i selve lovforslaget, er den helt rigtige. Også her glemmer det ærede medlem hr. Chr. Madsen, at der er en meget stor gruppe, som er endnu dårligere stillet med hensyn til barselhvile. Det er de hjemmegående husmødre, som efter loven kun har krav på barselhvile eller barseldagpenge i 2 uger.

Hvad angår forslaget om indførelse af børnetillæg og huslejhjælp, vil jeg gerne understrege, hvad ministeren har påpeget, at også dette vil give sygekasserne en kolossalt forøget administration. Jeg behøver blot at nævne, at sygekasserne i så fald skulle tage hensyn til og kontrollere antallet af medlemmernes børn, skulle tage hensyn til og kontrollere individuelle forhold for børn over 14 år og også kontrollere medlemmernes husleje med mere. Jeg tror, at dette spørgsmål kan løses lettere og på en langt enklere måde ved f.eks. med tiden at gennemføre det forslag, jeg fremførte her i foråret under behandlingen af helhedsløsningen. Det gik kort ud på at give de medlemmer, som er omfattet af lønarbejds sikringen, mulighed for også at tegne sig for frivillige dagpenge i sygekassen. Ved en sådan ordning ville den syges økonomiske sikring blive langt større end ved det, som er indeholdt i det foreliggende lovforslag, også indbefattet de foreslåede børnetillæg og huslejhjælp.

Jeg skal efter at have gjort disse få bemærkninger kun gentage, at mit parti ikke kan give tilslutning til lovforslaget. Vi vil imidlertid ikke modsætte os, at lovforslaget henvises til et udvalg.

Peter Larsen: Det foreliggende lovforslag giver mig ikke anledning til mange kommentarer. Det bygger jo ikke alene på en forhøjelse af sygedagpengene, men også på en principiel ændring af disse dagpenges placering, og det er jo, hvis det gennemføres, med til at skabe større skævhed mellem lønmodtagerne og andre borgere. Dertil kommer, at man nu foreslår i lov om den offentlige sygeforsikring at indarbejde regler om børne- og huslejetilskud. Det finder jeg også forkert.

[Peter Larsen.]

Venstre kan derfor ikke medvirke til gennemførelse af det foreliggende lovforslag.

Der er imidlertid et andet problem, som jeg gerne vil tage op i denne forbindelse uden i øvrigt at ville lægge op til en debat om lovens principper. Jeg vil blot stille et spørgsmål til den højtærede minister vedrørende den uoverensstemmelse, der er opstået om formuleringen af den meddelelse, som af sygekasserne skal sendes ud til de A-medlemmer, der er kommet over sygekassegrænsen, og som derfor enten kan overflyttes som B-medlemmer eller gå over i en fortsættelsessygekasse. I meddelelsen er det, så vidt jeg har fået oplyst, fremstillet primært, som om medlemmerne kan overflyttes til B-medlemmer, og først i slutningen af meddelelsen nævner man den mulighed, der er for også at blive flyttet over i en fortsættelsessygekasse.

Sygekasserne har jo ifølge loven pligt til at give medlemmer, der kommer over sygekassegrænsen, meddelelse om, hvilke muligheder de har, og da vi reviderede loven, var det netop en aftale, at sygekasserne skulle give en saglig fremstilling af medlemmernes muligheder, medens fortsættelsessygekasserne til gengæld forpligtede sig til at give sygekasserne meddelelse om, hvilke af deres medlemmer der kom under grænsen. Derfor er det lidt mærkeligt, hvis sygekasserne ikke overholder en sådan aftale, men forsøger at omgå den.

Når forholdet er sådan, at de ikke udarbejder en meddelelse således, at dens saglige indhold er uangribeligt, er der ikke andet at gøre end at rejse sagen.

Jeg synes, at denne sag bedst kunne løses ved, at den højtærede socialminister her og nu siger, hvordan denne meddelelse skal formes, således at sygekasser og fortsættelsessygekasser for fremtiden ikke behøver at spille mere tid ved møder og forhandlinger om disse meddelelsers formulering.

Jeg håber, at den højtærede socialminister vil give et svar på dette spørgsmål.

Ninn-Hansen: Såvel socialministeren som de foregående ordførere har afvist lovforslaget, og jeg kan give tilslutning til denne afvisning. Jeg kan også give tilslutning til det ærede medlem hr. Niels Mørks bemær-

ninger om, at sygeforsikringsloven ikke er fuldkommen. Den opfattelse har vi også, som det ærede medlem ved. Den ville måske være mindre ufuldkommen, hvis sygekasserne administrerede den lidt anderledes, så vi ikke kom ud for tilfælde som dem, det ærede medlem hr. Peter Larsen nævnte.

Forslagsstillerne har som begrundelse for deres lovforslag henvist til, at tjenestemænd og funktionærer har en ordning vedrørende aflønning under sygdom, der er bedre end den, andre har. Ja, der er en forskel, og det skal der også være. Det ligger i hele tjenestemandsbegrebet, i tjenestemandsstatus, at tjenestemændene skal have løn under sygdom; og i den særlige funktionærlovgivning, vi har, hører det til de goder, der er indeholdt i den på grund af den nærmere tilknytning til virksomheden, at funktionærerne i modsætning til andre skal have fuld løn under sygdom. Jeg forstod ikke helt, hvad det ærede medlem hr. Niels Mørk mente med at sige, at ikke alle funktionærer har de rettigheder, der er indeholdt i loven, for af den fremgår det jo klart, at de har det.

Det ærede medlem hr. Chr. Madsen ved jo, at sygelønsordningen har sin oprindelse i overenskomstforhandlinger mellem arbejdsmarkedets parter. Hvis man nu forhøjer på dette område, hvad så med tjenestemændene og funktionærerne? Skal de blot affinde sig med, at man udligner en forskel, eller er det hensigten stadig væk — da vi må se tilbage på overenskomstforhandlingerne — at den lønforhøjelse, arbejderne dengang fik i form af en forbedret sygelønsordning, skal medføre kompensation til funktionærer og tjenestemænd? Efter min opfattelse kan man ikke foretage lønforhøjelser af den ene eller den anden art til de grupper, der er nævnt i lovforslaget, uden samtidig at gennemføre forbedringer for tjenestemænd og funktionærer. Det er den linje, man bør følge, når det drejer sig om pensionsordninger, og også den linje, man bør følge her, og jeg går ud fra, at det ærede medlem hr. Niels Mørks bemærkning om det, man ønsker i fremtiden, også må indeholde dette, at de andre grupper, der ser, at der på disse områder finder en vis udjævning sted, må have kompensation i anden form.

Aage Fogh: Efter den højtærede socialministers tale kunne jeg nøjes med at give den min tilslutning. Jeg forstod på socialministeren, at de takster, der er gældende, er gældende til 1965, så der i og for sig i dag ikke er noget at diskutere.

Når jeg alligevel har bedt om ordet, er det, fordi jeg gerne vil gøre et par bemærkninger, måske ikke i tilknytning til det foreliggende lovforslag, men i tilknytning til de ting, vi diskuterer.

I bemærkningerne til lovforslaget står der:

„Samtidig ønskes gennemført de samme principper, som er foreslået af forslagsstillerne i det den 21. november d. å. fremsatte forslag til lov om ændring i lov om arbejdsanvisning og arbejdsløshedsforsikring m. v.“

Hvis jeg husker rigtigt, var det noget i retning af en rationalisering, man dér var inde på. Jeg vil gerne rejse det spørgsmål over for den højtærede socialminister, om der ikke var grund til at overveje en rationalisering af hele det forsikringsystem, vi har i forbindelse med sygekasserne. Jeg tror i det hele taget, man må indrømme, at den ændring af sociallovgivningen, vi fik i 1933, Steinckes socialreform, der var udmærket for sin tid, trænger til en gennemgribende revision. Vi har ændret og ændret stykkevis gennem nu 30 år med det resultat, at den samlede lovgivning er ikke så lidt indviklet.

Jeg rejser et spørgsmål som det med børnene. Altså, på arbejdsløshedslovgivningens område skal vi tage hensyn til børnene, og her foreslår det ærede medlem hr. Chr. Madsen m. fl., at vi skal tage hensyn til børneantallet. På skattelovgivningsområdet tager vi hensyn til børnene. Hvorfor i alverden kunne vi ikke lave en familielevgivning, der simpelt hen sagde, at så og så mange penge mener vi det er forsvarligt at give til ethvert barn, og de gives allerede inden barnets fødsel, således at enhver gravid kvinde får et tilskud fra en vis tid før fødslen til en vis tid efter fødslen, og derefter får barnet tilskud? Så skulle der ikke gives tilskud på alle mulige andre områder; for det kræver administration i stor udstrækning. Jeg kender det fra arbejdsnævnet, hvor et ikke uvæsentligt antal af de klager, vi får, gælder den slags små spørgs-

mål, om der nu skal gives tilskud til børn i det og det tilfælde eller ikke. Jeg er heller ikke helt sikker på, om vi ikke anvender flere penge til administration på disse områder, end det er nødvendigt. Jeg tror, der må foretages en rationalisering.

Vi har fået et udmærket hæfte med oversigt over statsfinanserne, november 1963. Når jeg heri ser, at statens udgifter til lønninger og pensioner er steget fra 3,1 milliarder kr. til 4,5 milliarder kr. i perioden fra 1960-61 til 1962-63, altså en stigning på 45 pct., så må jeg sige, at det er nu alligevel så mange penge, at der er grund til, at vi ser på det. Jeg kunne dertil føje, at lønninger og pensioner i 1962-63 udgør 50 pct. af statens samlede budget. Det afsnit, der omfatter tjenestemandsløn og anden løn under rubrikken sociale udgifter, udviser en stigning fra 244 mill. kr. til 386 mill. kr. eller en stigning på 60 pct. i løbet af 2 år. Det er kolossalt mange penge, og det er jo muligt, at man kunne spare nogle af dem og bruge dem til fordel for de forsikrede. Derfor vil jeg gerne rejse det spørgsmål over for den højtærede socialminister, om ikke der var grund til, at regeringen overvejede hele problemet med administrationen af denne store, vigtige lovgivning. Jeg kan godt føje til, at efter at have overværet forhandlingerne i går, forhandlingerne om den kommende tillægspensionsordning, er jeg ikke spor i tvivl om, at det vil give en kæmpeadministration, hvortil der skal anvendes meget store beløb. Vi kan forhåbentlig alle sammen være enige om, at det ville være en fordel, hvis nogle af disse penge kunne spares og gå til fordel for de forsikrede.

Altså for så vidt angår det foreliggende lovforslag, kan jeg i henhold til den højtærede socialministers udtalelser sige, at jeg kan ikke medvirke til at gennemføre det, som det foreligger. Hvis det skal behandles i et udvalg, hvor vi kan diskutere forskellige principper, vil jeg meget gerne være med i denne diskussion, men jeg tror, vi skal have flere love med for at få det rigtigt gennemarbejdet.

Grøndahl: Da vi sidst behandlede dette emne, var det under den såkaldte helhedsløsning i februar-marts 1963, altså for kun ca. 10 måneder siden. Forslagsstillerne fremsatte også dengang krav om betydelige for-

[Grøndahl.]

højelser af pengeydelse og andre store begunstigelser for de sygeforsikrede. Vi, altså de uafhængige, stemte dengang imod de af socialistisk folkeparti stillede ændringsforslag — for øvrigt sammen med de andre partier her i salen. De krav, der dengang blev stillet gennem ændringsforslag, er nu blevet fornyet i et særligt lovforslag.

Dagpengehjælpen kræves sat op for forsørgere fra 21 kr. til godt 28 kr., for ikke-forsørgere fra 16 kr. til godt 21 kr. og for ungarbejderne fra 8 kr. til 14 kr. pr. dag, en forhøjelse fra ca. 33 til 75 pct. af de gældende ydelser. Dertil kommer et par såkaldte nydannelser, nemlig børnetillæg og huslejhjælp. Om dette siges der i den skriftlige fremsættelse af ordføreren for forslagsstillerne, at ved indførelse af disse nydannelser gives der yderligere muligheder for forsørgere med børn for at komme op på den fulde løn under sygdom.

Barselhjælpen foreslås forlænget fra 14 uger til ca. 22 uger, og karenstiden vedrørende dagpenge foreslås med en håndbevægelse simpelt hen strøget, fordi det er en bestemmelse, der efter forslagsstillerens opfattelse ingen begrundelse har.

Da den gældende lov om offentlig sygeforsikring blev vedtaget af folketinget den 15. marts 1963, indeholdt den store begunstigelser for de forsikrede, og loven blev, hvad de økonomiske ydelser angår, ført å jour.

Vi er som så ofte sagt absolut positivt indstillet over for, at der skal ydes hjælp til dem, der virkelig trænger, og jeg vil i den forbindelse gøre opmærksom på, at der er mange andre befolkningsgrupper her i landet, der ikke er sikret på samme gunstige måde, som lønarbejderne er det under sygdom. Over for den gældende offentlige sygeforsikring har samfundet absolut ikke været smålig, og når socialistisk folkeparti nu op til valget med dette lovforslag søger at lefle for vælgerne, har de uafhængige ikke til hensigt at støtte en sådan lovgivning, men vi vil igen understrege, at vi meget gerne medvirker til at yde hjælp til dem, der virkelig trænger.

Socialministeren (Bundvad): Jeg vil gerne til det ærede medlem hr. Chr. Madsen sige, at jeg ikke har diskuteret spørgsmålet om

barselhjælpens udvidelse ud fra den synsvinkel, om jeg ønskede eller ikke ønskede det, men ud fra de økonomiske muligheder, vi har. Jeg er selv af den opfattelse, at vi efterhånden bør nå frem til lighed på dette område, men vi skal have ordningen finansieret, og jeg ser ikke i øjeblikket nogen mulighed for, at vi kan pålægge kommunerne at udrede de beløb, der her er tale om.

Hvad angår karenstidsproblemet, hvor det ærede medlem ikke kan lide, at jeg sætter spørgsmålstegn ved kontrollen med kortvarige sygdomme, når man dog kan udbetale fuld løn til funktionærer også under kortvarig sygdom, må jeg gøre opmærksom på den centrale forskel, der er imellem de to grupper. Det ærede medlem mener, at en sådan kontrol sagtens kan klares af sygekasserne, men for funktionærernes og tjenestemændenes vedkommende har man jo lagt kontrollen over til arbejdsgiveren. Jeg tror, at det ærede medlem skal bevæge sine tanker den vej rundt, at vil man helt ned på nul med hensyn til karenstiden og give erstatning for sygdom fra den første dag, så er det et spørgsmål, om ikke det administrative og måske også det økonomiske, som det gælder for tjenestemænd og funktionærer, skal flyttes fra sygekasserne til arbejdsgiverne. Jeg vil gerne have det spørgsmål rejst, for der ligger nu engang særlige problemer i spørgsmålet om kontrol med de kortvarige sygdomme, når man kan få erstatning for ethvert krav.

Det ærede medlem var inde på, at man godt kunne lade staten bære betydelige udgifter i forbindelse med sygeforsikringen. Jeg må henholde mig til, at vi for ikke så længe siden har haft en kommission om dette, hvor man blev enig om en byrdefordeling parterne imellem, en byrdefordeling, der gik ud på, at staten skulle bære $\frac{1}{6}$ af de udgifter, ordningen koster, og arbejdsmarkedets parter $\frac{5}{6}$. Denne sidste part skulle så fordeles med $\frac{1}{3}$ på arbejderne og $\frac{2}{3}$ på arbejdsgiverne.

Nu kommer det ærede medlem med et forslag om 100 mill. kr.'s forøgelse af udgifterne, som han uden videre flytter over på staten, og derved forrykker han totalt det forsikringsforhold, der ligger i selve sygekasseordningen. Hvis man skal bevæge sig videre ad den vej, som det ærede medlem her er inde på, at staten ikke alene skal

[Socialministeren.]

tage de direkte udgifter som følge af det forslag, som det ærede medlem og hans parti fremsætter, men også de fremtidige, så bevæger man sig jo henimod en ordning, der mere er statens ordning, end det er parternes eller sygekassernes.

De ærede medlemmer hr. Chr. Madsen og hr. Aage Fogh var inde på den sociale balance og sammenhæng i tingene; jeg vil først omtale arbejdsløshedslovgivningen, ulykkesforsikringslovgivningen og sygeforsikringslovgivningen. Disse tre love har en indre sammenhæng, fordi der dér er gjort forsøg på at give erstatning for tab af arbejdsfortjeneste efter visse regler, og det må være en bestræbelse at få de tre ting til indbyrdes at hænge sammen, således at sætterne har et nogenlunde rimeligt forhold til hinanden. Der kan være forskelle med forskellige begrundelser, men det er forholdet mellem ydelsen og den løn, som vedkommende har tabt, vi skal se på.

Det ærede medlem hr. Aage Fogh rejste det videregående spørgsmål, om det ikke var på tide, at man lavede en ny socialreform, at man koordinerede lovgivningen. Socialreformen af 1933 var foruden at være koordinerende et betydeligt socialt fremskridt; også i de senere år har vi gjort meget betydelige fremskridt socialt, men måske kan man sige, at der ikke er den helt rigtige indre sammenhæng, og det er noget, vi er meget opmærksom på i socialministeriet. Vi har i 1959 fået åndssvageoven. I årene før den fik vi døvelov og blindelov og en lov til af samme type inden for særforsorgen, og desuden har vi fået den store lov om revalidering. Disse love tjener i og for sig alle sammen samme formål, dog over for forskellige grupper, og det må være vor opgave i socialministeriet at få dem til at hænge sammen, således at vi kan undgå overlappinger og en for stor administration. Jeg vil også gerne sige, at vi med stor interesse følger spørgsmålet om børnene, som det ærede medlem nævnte. Der er et stående udvalg i socialministeriet — det hedder det socialpolitiske udvalg — som hele tiden overvåger udviklingen og kommer til ministeren med forslag om de nødvendige ændringer, også administrative. Inden for dette udvalg har vi et underudvalg, der hedder det familiepolitiske udvalg, som følger mu-

lighederne for at gøre det, som det ærede medlem var inde på, nemlig i stedet for at stykke hjælpen til familierne ud på alle leder og kanter, da at få samlet det hele i en stor hovedopgave. Jeg kan altså sige til det ærede medlem: dette spørgsmål er taget op.

Dernæst vil jeg gerne sige, at man ikke umiddelbart ved at aflæse statens udgifter kan finde ud af, hvorvidt det er forsvarligt at have så og så mange tjenestemænd og de og de stigninger i løn- og pensionsudgifterne. For det første beror en stor del af udgiftsstigningen på lønreguleringerne. En anden ting, og det gælder i hvert fald inden for det sociale område, er, at vi har anlagt en anden bedømmelse af socialpolitikken, end vi gjorde før. Må jeg eksempelvis nævne åndssvageforsorgen, hvor man før kun opbevarede patienterne. Nu ser vi sådan på det, at de skal udvikles inden for de muligheder, de har, og det fører til en udvidelse af personalet og en forbedring af dets uddannelse, og dette må igen føre til stigende udgifter på tjenestemandsområdet. Det samme gælder inden for børneforsorgen, og på den måde kan man nævne en række ting, som gør, at udgifterne til tjenestemænd og dermed også til pensioner bliver større. Men selvfølgelig er det givet, at vi må gøre, hvad vi kan for at holde disse udgifter nede.

Det ærede medlem hr. Peter Larsen rejste spørgsmålet om — jeg ved ikke, om man kan kalde det den strid, der er opstået mellem fortsættelseskasserne og sygekasserne om, hvordan man skal formulere en henvendelse til sygekassemedlemmerne, når de pågældende medlemmers indtægt er kommet op over sygekassegrænsen. Sagen ligger på departementschefens bord i øjeblikket, og jeg har ikke fået den endnu, så jeg kan ikke se, hvad der indstilles til mig; men jeg vil være umiddelbart interesseret i at følge den praksis, der hidtil har været fulgt, og for hvilken retningslinjerne er fastlagt i § 9 i et cirkulære af 22. marts 1961; jeg citerer en del af paragraffen:

„Et medlem, der efter sin økonomiske stilling ikke længere kan forblive som nydende medlem i gruppe A, overføres til gruppe B, medmindre han begærer sig overført til bidragydende medlemskab eller til en i henhold til sygeforsik-

[Socialministeren.]

ringslovens § 65 virkende sygeforsikringsforening (fortsættelsessygekasse).“

Det er den bestemmelse, der angiver retningslinjen, og jeg er sikker på, at vi inden for den nok skal få det til at gå de to parter imellem. Jeg ved ikke, om de ærede medlemmer har bemærket, at vi efter gennemførelsen af den sidste ændring af sygeforsikringsloven stort set har fået ro på dette område.

Ordføreren for forslagsstillerne (Chr. Madsen): Det ærede medlem hr. Niels Mørk sagde, at vi var bundet af helhedsløsningen. Der var mange ting i sygekasselovgivning, der burde forbedres, men det kunne altså ikke ske, før helhedsløsningens periode var udløbet. Nu fik vi jo at vide i går her fra talerstolen, at folketinget er suverænt, og dermed må dog være ment, at folketinget kan gøre, hvad det vil, også i denne sag. Det ærede medlems udtalelse om, at vi er bundet af helhedsløsningen, stemmer ikke helt nøjagtigt, for der er skredet en lov ud af dette lovkompleks, og her tænker jeg på loven om pris- og avancementstop. Det kan vel ikke være rigtigt, hvis vi kommer i den situation, at de gamle skal have kompensation oven på det, de har fået, at vi så skal sige til disse mennesker: nej, vi er bundet af helhedsløsningen til 1965, der er ingenting at gøre. Jeg tror, det er uoverlagt at sige, at vi er bundet af helhedsløsningen; det kan ikke stemme.

Både det ærede medlem hr. Niels Mørk og den højtærede socialminister har talt om den udvidede kontrol, der bliver, hvis man ophæver karenstidsbestemmelserne. Jeg kan ikke se noget rimeligt deri. Hvis man undersøger, hvordan forholdene er for de kommunale tjenestemænd i den by, hvor man kommer fra, og stiller dem det spørgsmål, om der er nogen ekstraordinær kontrol ved kortvarige sygdomsperioder, svarer de afgjort nej. Det vil antagelig også være tilfældet, hvis man ophæver kontrolbestemmelserne for arbejderne i industrien. Man vil se, at problemet bliver i hvert fald ikke det, man på nuværende tidspunkt hævder at det bliver.

Hvad barselhvilen angår, siger det ærede medlem, at det ikke er sikkert, at bestemmelserne i vort lovforslag er tilstrækkelige.

Nej, det påstår vi heller ikke. Vi mener blot, at når man kan diskutere i forbindelse med funktionærlovgivningen, hvor længe en kvinde skal have fri fra arbejde i barseltiden, må det samme kunne ske for industriens folk, og det er ud fra dette synspunkt, vi har formet vort lovforslag. Vi er vel vidende om, at man måske skulle gå en anden vej, når man taler om barselhvile, og gennemføre noget lignende, som de har i Sverige, en moderskabslovgivning, der omfatter både kvinden i industrien, den kvinde, som er funktionær, og den kvinde, der går hjemme i huset.

Det ærede medlem hr. Peter Larsen siger, at hvis vort lovforslag gennemføres, opstår der en større skævhed. Jeg sagde i mit første indlæg, at ved at gennemføre vort forslag vil man i hvert fald i første omgang lovgive i lighed med arbejdsløshedslovgivningen, og det er da også vor mening, at hvis der er mulighed for det, vil vi jævnføre med andre love. Altså, der bliver ikke større skævhed, der bliver større lighed.

Det ærede medlem hr. Ninn-Hansen stilde mig det spørgsmål, tror jeg nok, om der ikke skal være forskel mellem industriens arbejdere og tjenestemændene. Det står nu for det første ingen steder skrevet, at der skal være forskel. Tjenestemændene har deres overenskomster, som de naturligvis værner om, men fordi de har overenskomster, der er mere fordelagtige end dem, industriens arbejdere har, er der ikke dermed sagt noget om, at der er forbud mod, at industriens arbejdere kan stille forslag om at komme op på det samme, ja, måske op over, hvad tjenestemændene har. Der er da ingen, hverken her eller andre steder, der kan forhindre industriens arbejdere i at stille forslag om overenskomster og forsøge ad politisk vej at stille forslag om bedre sygelovgivning, end andre har.

Det er imidlertid ikke vor hensigt i denne sag. Her er det vor hensigt, at der skal være ligestilling, for der er ingen, der kan komme med argumenter for, at tjenestemændene skal have en bedre sygelovgivning end alle andre. Det var måske noget, man kunne bruge i 1930'erne, da man byggede tjenestemændenes overenskomster op på det simple grundlag, at de skulle have lavere lønninger i den tid, de var aktive; man ville drage tjenestemændene til sig

[Chr. Madsen.]

ved at lokke med løn under sygdom, pension og andre ting, men jeg tror nok, de tider er forbi, hvor man kan lokke tjenestemændene med pensionsgoder og sygelønsgoder. Nu siger tjenestemændene vel som alle andre, at det, det drejer sig om, er indtægter, medens man er aktiv, medens man har børn at forsørge, medens man skal leve livet, så jeg tror altså ikke meget på det, det ærede medlem hr. Ninn-Hansen har sagt. Jeg tror tværtimod på, at alting peger hen i den retning, at industriens arbejdere forlanger lighed på alle områder.

En lille bemærkning til det ærede medlem hr. Grøndahl, der siger, at vort forslag betyder store begunstigelser til industriens arbejdere. Det har ikke noget med store begunstigelser at gøre, det er et spørgsmål om, at industriens arbejdere skal have de samme rettigheder, som andre har. Længere går vi ikke,

Til slut til den højtærede socialminister, der siger, at statens udgifter bliver forøget: ja, det gør de, og det er vi da klar over, men jeg ved ikke, hvor meget den højtærede socialminister hæfter sig ved, at så lang tid helhedsløsningen varer, kan man ikke komme og sige til arbejderne og arbejdsgiverne i særdeleshed, at nu skal bidragene forhøjes. Jeg tror da nok, der er mulighed for, at man kan gøre det, og det er vel også et spørgsmål, der skal overvejes, om de bidrag ikke skal forhøjes. Jeg ved ikke, om arbejdernes bidrag skal forhøjes så forfærdelig meget, men man kan da se, når man sammenligner med andre arbejdsgivers udgifter til det, der kaldes sociale fordele, at danske arbejdsgivere ikke betaler ret meget, medens næsten alle arbejdsgivere i Europa, i særdeleshed i det øvrige Skandinavien, betaler betydeligt mere. Så kan man da stille sig det spørgsmål: er det ikke en fejl, at arbejdsgiverne ikke betaler noget mere for den slitage på arbejdskraften, som det ærede medlem hr. Hans Rasmussen i går talte om? Skal vi ikke den vej ud, at vi skal se at få arbejdsgiverne til at betale

noget mere for den slitage? Man kan overveje, om man ikke skal lægge betydelig større byrder på arbejdsgiverne, således at staten bliver fri for at bære de forøgede udgifter.

Hvis det er rigtigt, at der på grund af helhedsløsningen ikke kan foretages noget før 1. marts 1965 — ja, ja, så kan det gøres til den tid, og de udgifter, der kommer på statsregnskabet, er vel til at overse; de bliver vel ikke så store.

Den højtærede socialminister sagde, at der er tre ting, som skal hænge sammen; og med de tre ting mente ministeren arbejdsløshedslovgivningen, sygekasselovgivningen og ulykkesforsikringslovgivningen. Det er da også den hensigt, vi har; når vi har fremsat dette lovforslag og andre lovforslag, er det, fordi vi mener, at de tre ting skal hænge sammen og bør blive ved med at hænge sammen. Det må være sådan, at den mand eller kvinde, der arbejder, skal have sikkerhed for, at de, når de bliver syge, ramt af arbejdsløshed eller ulykke, kan opretholde en nogenlunde tålelig tilværelse. Nu er der ingen, der her i dag har talt om — og den højtærede minister har ikke været inde på det — at der er noget, der hedder statslige, og noget, der hedder kommunale udgifter. Når vi har en ringe sygekasselovgivning, og når vi har en ringe ulykkesforsikringslovgivning, så bliver de syge og ulykkesramte nødt til — hvis de i det hele taget skal eksistere — at søge socialkontoret, og det er betydelige summer, der bliver udbetalt til folk både under sygdom og i anledning af ulykkestilfælde. Hvorfor skal disse tilstande fortsat opretholdes? Hvorfor vil man tvinge folk til at gå på socialkontoret og søge hjælp, når de kommer ud i en situation, som de ikke selv er herre over? At komme bort fra dette er et af formålene med det lovforslag, vi her har fremsat, og jeg vil anbefale, at vi får et nogenlunde tilfredsstillende udvalgsarbejde om denne sag.

Niels Mørk: Jeg vil gerne sige til det ærede medlem hr. Chr. Madsen, at når han for-

[Niels Mørk.]

søger at drage en sammenligning mellem prisloven og sygeforsikringsloven, så holder det ikke. Der var udtrykkeligt i prisloven sat en bestemmelse ind, som muliggjorde, at loven kunne ophæves.

Jeg er i og for sig ked af, at jeg bliver nødt til at sige et par ord til det ærede medlem hr. Peter Larsen om det spørgsmål, det ærede medlem drog frem, selv om den højtærede socialminister har været inde på det; for det kan jo godt, i hvert fald i nogle kredse, opfattes, som om jeg er belastet, når jeg udtaler mig i denne sag. På den anden side synes jeg i og for sig, at jeg er nødsaget til det.

Også jeg beklager, at spørgsmålet om cirkulærerne er draget frem her, for efter den aftale, som i sin tid blev indgået på foranledning af den højtærede socialminister — aftalen mellem sygekasserne og fortsættelsessygekasserne — har forholdet disse to parter imellem faktisk været nogenlunde, og jeg vil meget nødig være med til at uddybe kløften eller gøre forholdet mellem de to parter værre, end det er. Men lad mig sige følgende: jeg er bekendt med disse udkast til cirkulærer, både det, som sygekasserne har under udarbejdelse, og det, som fortsættelsessygekasserne har under udarbejdelse. Fortsættelsessygekasserne skal nemlig sende et sådant cirkulære ud, idet de har oplysningspligt over for de medlemmer, hvis indtægt kommer under grænsen; modsat skal sygekasserne sende cirkulære ud til dem, hvis indtægt kommer over grænsen. Jeg vil gerne sige herom, selv om der måske er dem, der vil mene, at jeg er belastet i den henseende, at det cirkulære, som sygekasserne arbejder med, er sagligt og oplysende, og at der er ingen brod i det i nogen retning mod fortsættelsessygekasserne og heller ingen agitation for sygekasserne. Desværre kan jeg ikke sige det samme om det udkast til skrivelse, som fortsættelsessygekasserne sender ud til dem af deres medlemmer, som kommer under grænsen. Det strider imod den aftale, der er truffet med ministerens hjælp om, at ingen af parterne må agitere, annoncere eller propagandere for deres kasse. Denne aftale er efter min opfattelse brudt ved udkastet til fortsættelsessygekassernes skrivelse, og desværre brydes den næsten hver dag af

forskellige fortsættelsessygekasser, som laver annoncekampanjer om disse ting. Jeg beklager, at jeg er nødt til at sige dette, men det er kendsgerningen. Jeg er villig til, hvis det ærede medlem hr. Peter Larsen ønsker det, at vise ham udkastet til disse cirkulærer, og så vil det ærede medlem give mig ret i det, jeg her har sagt.

Peter Larsen: Jeg kan ikke erklære mig helt tilfreds med den besvarelse, den højtærede socialminister gav på mit spørgsmål, for selv om ministeren gav udtryk for, at han ikke kender den konkrete sag, så går jeg ud fra, at ministeren kender den aftale, der blev indgået, og som kort og godt gik ud på en ligelig behandling fra begge sider, altså forstået på den måde, at medlemmerne selv måtte vælge. Med det kendskab, jeg har til sagen — og jeg kan her henvise til en udtalelse i et eftermiddagsblad i går — er forholdet det, at meddelelsen er formuleret således, at den i sit ordvalg giver udtryk for, at hvis man, altså sygekassen, ikke hører fra de pågældende medlemmer, overføres de automatisk til B-afdelingen. Nu siger det ærede medlem hr. Niels Mørk, at det omtalte udkast til meddelelse er sagligt og oplysende, men jeg synes nok, at der efter ordvalget kan opstå nogen tvivl. Her må jeg henvise til en anden sag, som jeg rejste som spørgsmål til den højtærede socialminister for kort tid siden vedrørende påstemplingen.

Jeg skal som sagt ikke bebrejde den højtærede minister, at han ikke kender det pågældende udkast, men jeg har rejst sagen, fordi jeg af erfaring ved, at ministeren har været positiv og har været meget aktiv, da man indgik denne aftale, som alle er interesseret i bliver overholdt. Nu ligger sagen til afgørelse på ministerens bord, og derfor har mit spørgsmål alene haft til hensigt at fremkalde en udtalelse fra ministeren gående ud på, at denne og fremtidige meddelelser bliver udformet på en sådan måde, at vi fremover undgår misforståelser af den art, der har været antydet.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Niels Mørk: Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til et udvalg på 17 medlemmer.

Uden forhandling eller afstemning *vedtoges* dette forslag.

Formanden: Der er ikke mere på dagsordenen.

Folketingets næste møde afholdes tirsdag den 21. januar kl. 14³⁰ med følgende dagsorden:

1) *Valg af 1 medlem til folketingets Grønlandsudvalg* (i stedet for Oluf Steen).

2) *Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående:*

Forslag til lov om internationalprivatretlige regler for løvsørekøb.

3) *Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående:*

Forslag til lov om ændring i lov om den offentlige sygeforsikring. (Vedrørende forhøjelse af dagpenge til lønarbejdere under sygdom m. m.) [af Chr. Madsen m. fl.].

4) *Første behandling af:*

Forslag til lov om statstilskud til kunstmuseer.

Formanden meddelte sluttelig planen for tingets øvrige møder i den følgende uge.

Mødet hævet kl. 14⁵⁵.

43. møde,

Tirsdag den 21. januar kl. 14³⁰.

Formanden: Med skrivelse af 16. f. m. fremsender arbejdsministeren beretning om den 47. internationale arbejdskonference. Beretningen, hvoraf eksemplarer er omdelt, vil blive optaget i Folketingstidende, tillæg B.

I skrivelse af 18. d. m. anmoder socialministeren om, at der må blive foretaget valg af 16 medlemmer til det i § 9, stk. 3, i lov om den offentlige sygeforsikring omhandlede udvalg angående de indtægtsforhold m. v., der er bestemmende for, om en person kan optages i eller forblive som medlem i en anerkendt sygekasses medlemsgruppe A.

Medlem af folketinget H. C. Toft har meddelt mig, at han ønsker til ministeren for Grønland at stille følgende spørgsmål:

„Vil ministeren supplere det nedsatte udvalg vedrørende udflytning af den kongelige grønlandske handel med repræsentanter fra provinsen?“

Spørgsmålet vil blive optaget på dagsordenen for tingets førstkommende spørgetid.

Medlem af folketinget Hagen Hagensen har meddelt mig, at han ønsker til finansministeren at stille følgende spørgsmål:

„Hvad agter ministeren at foretage i anledning af ikke rettidig udsendelse af selvangivelser i København?“

Spørgsmålet vil blive optaget på dagsordenen for tingets førstkommende spørgetid.

Medlem af folketinget Vivike har meddelt mig, at han ønsker til ministeren for kulturelle anliggender at stille følgende spørgsmål:

„Hvorfor er ministeren gået med til, at et rekreativt område i Skåde Bakker fratages befolkningen og overlades til byggespekulanter?“

Spørgsmålet vil blive optaget på dagsordenen for tingets førstkommende spørgetid.